

Sygn. akt III AUa 1309/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krystian Serzysko (spr.)
Sędziowie:	SSA Monika Kowalska SSA Agata Pyjas - Luty
Protokolant:	st.sekr.sądowy Renata Tyrka

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2013 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **Z. H.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.**

o wznowienie postępowania o składki na ubezpieczenie zdrowotne

na skutek apelacji wnioskodawcy Z. H.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie Wydziału VIII Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 13 kwietnia 2012 r. sygn. akt VIII U 106/12

o d d a l a apelację.

Sygn akt III AUa 1309/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 21 marca 2013 r.

Wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił odwołanie Z. H. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z dnia 30 listopada 2011 r.

Sąd Okręgowy wskazał, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił Z. H. wszczęcia postępowania o uchylenie decyzji ZUS z dnia 23.07.2010 r., którą wymierzono mu składki na ubezpieczenie zdrowotne za okresy wskazane w tej decyzji. Poza sporem pozostaje, że sprawa VIII U 1721/10 zakończyła się w dniu 17 stycznia 2011 r. wydaniem prawomocnego wyroku oddalającego odwołania od dwóch decyzji ZUS z dnia 23 lipca 2010 r. Na rozprawę z dnia 17.01.2011 r. odwołujący został powiadomiony na adres ul. (...), (...)-(...) A. skąd zawiadomienie zwrócono z relacją adresat wyprowadził się. Stwierdzono prawomocność wyroku z dniem 8.02.2011 r. Przedmiotem niniejszego postępowania jest weryfikacja podstaw do wznowienia. Sąd zważył, że odwołanie jest nieuzasadnione,

a zaskarżona decyzja w pełni odpowiada prawu. Według art. 83a ust. 2 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) decyzje ostateczne zakładu, od których nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu, mogą być z urzędu przez ZUS uchylane, zmieniane, lub unieważniane na zasadach określonych w przepisach Kodeksu Postępowania Administracyjnego. Przepis art. 180 § 1 kpa określa zasadę, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych stosuje się przepisy tego kodeksu przewidujące wyjątki od regulacji kodeksowych w przepisach dotyczących ubezpieczeń społecznych. Takim wyjątkowym szczególnym przepisem jest art. 83a ustawy o sus. Wprowadza on zasadę zaskarżania decyzji administracyjnych podejmowanych w indywidualnych sprawach dotyczących ubezpieczeń społecznych do sądu powszechnego. Przepis ten przewiduje jednocześnie, że decyzje administracyjne ostateczne wydane przez organ rentowy, od których nie wniesiono odwołania do sądu powszechnego, mogą być z urzędu przez organ uchylane, zmieniane lub unieważniane. Postępowanie w sprawie uchylecia decyzji nie jest postępowaniem wnioskowym. Takie stanowisko jest utrwalone zarówno w orzecznictwie, jak i przez Kolegium Kompetencyjne Sądu Najwyższego. I tak Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym w postanowieniu z dnia 25.02.2003 r. sygn. III KKO 18/02 potwierdza to stanowisko stwierdzając, że „ostateczne decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, od których nie wniesiono odwołania do właściwego sądu pracy i ubezpieczeń społecznych mogą być uchylane, zmieniane lub unieważniane na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego jedynie z urzędu, a nie na wniosek strony” (OSNP2004/5/91 - II UK 359/03). W wyroku z dnia 3.07.2008 r. Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie (LEX nr 493540) stwierdził, że przepis art. 83a ust. 2 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych pozwala na weryfikację w postępowaniu administracyjnym ostatecznych decyzji administracyjnych wyłącznie z urzędu i pod warunkiem, że od takiej decyzji nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu powszechnego. Oznacza to, że w takich sprawach nie ma zastosowania przepis art. 157 § 2 k.p.a. przewidujący wszczęcie postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji na żądanie strony lub z urzędu. Z kolei cywilno prawne podstawy wznowienia określa art. 403 § 1 kpc, według którego można żądać wznowienia na tej podstawie, że:

- 1) wyrok został oparty na dokumencie podrobionym lub przerobionym albo na skazującym wyroku karnym, następnie uchylonym;
- 2) wyrok został uzyskany za pomocą przestępstwa.

Zgodnie z § 2 można również żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Jak widać z powyższego brak również kodeksowych podstaw do wznowienia postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem sądu z dnia 17.01.2011 r. Już wstępne rozpytanie odwołującego wyjaśniło prawdopodobną przyczynę zwrotu wezwania z relacją adresat wyprowadził się. Na szczegółowe pytania Sądu Z. H. wyjaśnił bowiem, że adres w A. przy ul. (...) jest jego adresem dla doręczeń, mieszkanie to zajmuje ktoś inny a odwołujący faktycznie zamieszkuje pod innym adresem, nie podał gdzie. W związku z tym nie można w tym przypadku domniemywać błędnego działania poczty. Wezwanie dostarczone na adres, gdzie Z. H. faktycznie nie mieszka zostało zwrócone ze zgodną z prawdą relacją uzyskaną zapewne od osoby zamieszkującej ten lokal. Z. H. nie zainicjował postępowania wyjaśniającego rzekomo niezgodną z prawdą relację poczty. Reasumując sąd stwierdził, że brak jest jakichkolwiek podstaw do wznowienia postępowania, i tym samym potwierdził prawidłowość i legalność zaskarżonej decyzji ZUS.

Apelację od wyroku złożył Z. H. wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i decyzji organu rentowego. W uzasadnieniu podniósł, że wyrok Sądu Okręgowego z dnia 17 stycznia 2011 r. do sygn. akt VIII. U 1721/10 zapadł w warunkach pozbawienia go możliwości działania i prawa dochodzenia praw. Dlatego wniósł skargę o wznowienie tego postępowania, która jest rozpatrywana pod sygn. akt VIII. U 940/12. W dalszej części uzasadnienia podniósł argumentację zmierzającą do konieczności wznowienia tegoż postępowania sądowego zakończonego wyrokiem z 17 stycznia 2011 r. Ponadto wskazał, że ZUS nie czekając na prawomocność wyroków prowadzi egzekucję składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela tę część argumentacji sądu pierwszej instancji, która wskazuje na brak podstaw prawnych do zastosowania w niniejszej sprawie instytucji wznowienia postępowania w trybie art. 83a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.). Zgodnie z § 1 tego przepisu prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną Zakładu ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie. Wnioskodawca nie powołał się na takie nowe dowody czy okoliczności, lecz na prowadzenie wobec niego postępowania egzekucyjnego mimo nieprawomocnego wyroku sądu w przedmiocie oddalenia jego odwołania od decyzji wymierzającej mu składki na ubezpieczenie zdrowotne. Tymczasem okolicznością bezsporną jest prawomocność wyroku z 17 stycznia 2011 r. zapadłego do sygn. akt VIII.U 1721/10 i złożenie w tej sprawie skargi o wznowienie postępowania, która sama w sobie prawomocności nie niweczy. Na podstawie § 2 decyzje ostateczne Zakładu, od których nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu, mogą być z urzędu przez Zakład uchylone, zmienione lub unieważnione, na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego. W zakresie tej podstawy prawnej rację ma Sąd Okręgowy, że po pierwsze dotyczy to tylko możliwości działania przez organ rentowy z urzędu, a nie na wniosek strony, a po drugie, dotyczy to tylko decyzji, od których nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu. Żaden z tych warunków nie zachodzi w niniejszej sprawie. Wreszcie brak też było podstaw do zastosowania przez organ rentowy § 3 cytowanego przepisu, zgodnie z którym w sprawach rozstrzygniętych orzeczeniem właściwego sądu Zakład, na podstawie dowodów lub okoliczności, o których mowa w ust. 1:

1) wydaje we własnym zakresie decyzję przyznającą prawo lub określającą zobowiązanie, jeśli jest to korzystne dla zainteresowanego;

2) występuje do właściwego sądu z wnioskiem o wznowienie postępowania przed tym organem, gdy z przedłożonych dowodów lub ujawnionych okoliczności wynika, że prawo nie istnieje lub zobowiązanie jest wyższe niż określone w decyzji.

Przepis ten nawiązuje również do dowodów lub okoliczności określonych w ust. 1, na które, jak wyżej zaznaczono, skarżący się nie powołał.

Z treści pism wnioskodawcy, w tym odwołania i apelacji wynika, że nie zgadza się on z rozstrzygnięciem organu rentowego zawartym w decyzji wymierzającej mu składkę na ubezpieczenie zdrowotne, a w konsekwencji z wyrokiem sądu oddalającym jego odwołanie w tamtej sprawie. Powołuje się przy tym na to, że wyrok zapadł w warunkach pozbawienia go możliwości działania i prawa dochodzenia praw. Jednocześnie opierając się na tej właśnie przesłance wystąpił o wznowienie postępowania sądowego, w sprawie tej ustanowiony został dla niego pełnomocnik z urzędu, a sprawa jest obecnie w toku. Tym samym w tymże postępowaniu ubezpieczony może powoływać się na okoliczności, które podniósł w niniejszej sprawie, a które nie stanowią podstaw do zastosowania art. 83a ustawy systemowej.

Wymaga także jednoznacznego zaznaczenia, że Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie nie miał podstaw prawnych do badania i wypowiedzania się co do okoliczności stanowiących ewentualne uzasadnienie wznowienia postępowania sądowego. Ponowne ustalenie prawa lub zobowiązania w trybie art. 83a ustawy systemowej nie jest wznowieniem postępowania sądowego (odwoławczego), w toku którego sąd rozstrzygnął sprawę w przedmiocie prawa lub zobowiązania, ponieważ zostaje wszczęte ze względu na przedłożenie nowych dowodów, z których wynikają fakty istniejące przed wydaniem decyzji lub z powodu ujawnienia okoliczności wtedy zaistniałych, i faktycznie zmierza do podważenia decyzji organu rentowego tylko pośrednio odnosząc się do postępowania przed sądem. Podstawy skargi o wznowienie postępowania wynikające z k.p.c. dotyczą natomiast okoliczności zaistniałych na etapie postępowania

przed sądem. Te ostatnie będą przedmiotem rozpoznania w postępowaniu wszczętym przez skarżącego ze skargi o wznowienie postępowania.

Złożenie opisanej wyżej skargi o wznowienie postępowania sądowego, bez względu na wynik tego postępowania, nie stanowi podstawy zawieszenia niniejszej sprawy, gdyż „wznowienie” postępowania na podstawie art. 83a ustawy systemowej, a właściwie ponowne ustalenie prawa lub zobowiązania na tej podstawie prawnej opiera się na innych przesłankach, niż określone w art. 399 i następnych k.p.c. Zatem rozstrzygnięcie niniejszej sprawy nie zależy od wyniku postępowania toczącego się na skutek skargi o wznowienie poprzedniego postępowania sądowego. Złożony przez skarżącego wniosek o uchylenie decyzji organu rentowego nie został oparty na przesłankach określonych w art. 83a ustawy systemowej i prawidłowo Zakład wniosku tego nie uwzględnił, a sąd odwołanie oddalił.

Wobec powyższego na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji wyroku.